

i v rozsudkových důvodech, že vládní komisař považoval náladu schůze za přístupnou výzvě, a že padaly též jakési výkřiky; skutečnosti, takto rozsudkem zjištěné, neodnímá pak význam zjevu, nasvědčujícího objektivní způsobilosti výroku obžalovaného, by jím byl vyvolán účinek, vyžadovaný zákonem, ani okolnost, v rozsudkových důvodech současně zdůrazňovaná, že podobné výkřiky bývají pravidlem. Jak již shora řečeno, rozsudek nepokládá výrok obžalovaného za způsobilý ani, by působil aspoň jako vyzývání k přestupkům, kdežto zásadní otázkou, zda tu nešlo o (veřejné) vybízení k hromadnému páchání přestupku (přestupků) tedy aspoň o skutkovou podstatu přestupku podle § 15 čis. 4 zákona na ochranu republiky, se rozsudek ve svých důvodech vůbec nezabývá, tak že také v tomto směru sledává jej zmateční stížnost právem zmatečným podle čis. 9 a) § 281 tr. ř. Aniž proto vzešla potřeba, obírat se otázkou, zda se jeví důvodnými také ostatní výtky, činěné rozsudku zmateční stížností s hlediska důvodu zmatku čis. 5 § 281 tr. ř., bylo jí vyhověti, zrušiti napadený jí rozsudkový výrok jako zmatečný podle čis. 9 a) a ve směru shora zvlášť naznačeném i podle čis. 5 § 281 tr. ř., zrušiti v důsledku toho i výrok o trestu obžalovaného jakož i výroky s ním související a odkázati věc na soud prvé stolice, by ji v rozsahu zrušení znova projednal a rozhodl, přihlížeje při tom k nezrušeným výrokům odsuzujícím obžalovaného.

Čís. 3073.

U vrchnosti udává (§ 209 tr. zák.) nejen, kdo jí jako prvý oznamuje zločinný skutek a jeho pachatele, o němž vrchnost nemá ještě vědomosti, nýbrž také ten, kdo udání, u vrchnosti již učiněné, k vrchnosti opakuje. Zločinu se dopouští, kdo jiného u vrchnosti udá, kolikrátkoliv proti vrchnosti vždy znovu vědomě nepravdivě tvrdí, že určitá osoba spáchala určitý zločin; nesejde na tom, zda prvotní udání (oznámení) bylo u vrchnosti učiněno někým jiným či právě onou osobou, která činí ono pozdější udání; subjektivní stránka.

Zákon rozlišuje v § 209 tr. zák. přesně mezi »udáním u vrchnosti« a »obviněním«; jen toto, nikoliv též ono vyžaduje průkaz způsobilosti, by jím byla vrchnosti dána příčina k vyšetřování neb alespoň k pátrání proti obviněnému. Při udání u vrchnosti nezáleží na tom, zda vrchnost o něm vyšetřování nebo pátrání skutečně zavede.

Došlo-li k udání u vrchnosti v rámci svědecké výpovědi, jde po případě o ideální souběh se zločinem podle § 199 a) tr. zák.

I když malézací soud při vyměření trestu nemohl použiti § 265 tr. ř., poněvadž dřívější rozsudek nebyl ještě pravoplatným ve výroku o trestu, jest na soudě zrušovacím, by při posouzení přiměřenosti trestu následkem odvolání přihlížel i k trestu, vyměřenému dřívějším rozsudkem, stal-li se rozsudek ten mezitím pravoplatným.

(Rozh. ze dne 2. února 1928, Zm II 360/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovacím zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Olo-

mouci ze dne 30. května 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným zločinem utržení na cti podle § 209 tr. zák., spáchaným též dne 28. července, 29. července, 14. prosince 1925 a dne 15. března 1926, a nevyhověl v neveřejném sedění odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu.

D ů v o d y:

Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti čís. 9 a) § 281 tr. ř., zmateční stížnost namítá, že, bylo-li proti dozorci vězňů Bohumilu S-ovi zavedeno trestní řízení pro zločiny podle §§ 104, 217, 183 a 184 tr. zák. již na základě dopisu, zaslaného dne 1. července 1925 obžalovaným vyšetřujícím soudci u krajského soudu v Olomouci Dr. Vilému T-ovi a nacházel-li se řečený dozorce v době soudních výsledků obžalovaného ze dne 28. a 29. července pak 14. prosince 1925 a 15. března 1926 již ve vyšetřování pro ony zločiny, obžalovaný nemohl výpovědi za tohoto trestního řízení již opakovati zločin podle § 209 tr. zák., v jehož povaze (smyslu) prý spočívá, že někdo udává jiného u vrchnosti pro vymyšlené naň zločiny takovým způsobem, že udání může býti popudem k vyšetřování pokud se týče k řízení trestnímu. Zmateční stížnost dovozuje dále, že se ke skutkové podstatě řečeného zločinu vyžaduje nezbytně, by vymyšlené, vědomě nesprávné údaje byly způsobilými odůvodniti zahájení vrchnostenského vyšetřování. Námitce nelze přiznati oprávnění. Jest zbudována na právním omylu, kotvicím v tom, že zmateční stížnost jednak vykládá zákonný pojem »udání u vrchnosti« příliš úzce a tedy nesprávně, jednak nerozlišuje mezi tímto pojmem s jedné strany a pojmem »obvinění« ve smyslu § 209 tr. zák. se strany druhé. Onomu pojmu přikládá zřejmě smysl trestního oznámení po rozumu § 87 tr. ř., majíc při tom na zřeteli zcela nepochybně jen prvé trestní oznámení, proti určité osobě u vrchnosti učiněné. Že tento výklad je příliš úzkým a právně mylným, je patrné již z toho, že se v § 209 tr. zák. nevyskytuje výraz »(u vrchnosti) oznámí (anzeigt)«, nýbrž slovo »udá (angibt)«, kterémužto pojmu odpovídá každé tvrzení proti vrchnosti, že se určitá osoba dopustila určitého zločinu, každé označení určité osoby, u vrchnosti jako pachatele zločinu. Z toho plyne, že »u vrchnosti udává« nejen, kdo jí jako prvý oznamuje zločinný skutek a jeho pachatele, o němž vrchnost nemá ještě vědomosti, nýbrž i ten, kdo udání, u vrchnosti již učiněné, napotom k vrchnosti opakuje, byť za trestního řízení nebo pátrání, vrchností již zahájeného a jí prováděného, a že je tomu tak zejména tehdy, když těmito pozdějšími udáními je sesilován předpoklad vrchnosti, její podezření, že osoba, proti níž směřují udání, zločin, oznámený vrchnosti, skutečně spáchala, jsou-li jimi vrchností vyjevo-vány proti určité osobě další pŕtahy pachatelství zločinu, vrchností již vyšetřovaného. Není zejména příčiny, by právě jen, pokud jde o zločin utržení na cti, spáchaný udáním u vrchnosti, bylo se uchylováno od pravidla, platného jinak zásadně ohledně všech činů trestných, že trestný čin je vždy znovu páchán a tedy opakován tolikrát, kolikrát pachatel předsebere činnost, zakládající dotyčnou skutkovou podstatu. Také zločinu utržení na cti se dopouští tudíž ten, kdo jiného u vrchnosti udá,

kolikrátkoli proti vrchnosti vždy znovu vědomě nepravdivě tvrdí, že určitá osoba spáchala určitý zločin, při čemž pak důsledně ovšem ani na tom nesejde, zda prvotní udání (oznámení) bylo u vrchnosti učiněno někým jiným či, jak tomu bylo i v souzeném případě, právě onou osobou, která činí u vrchnosti ona pozdější udání. Zákon rozlišuje dále v § 209 zcela přesně mezi »udáním u vrchnosti s jedné strany a »obviněním« se strany druhé. Jen, pokud jde o »obvinění« vyžaduje se podle výslovného ustanovení zákona průkaz jeho způsobilosti, by jím byla vrchnosti dána příčina k vyšetřování neb alespoň k pátráním proti obviněnému, ohledně »udání u vrchnosti« odpadá tento požadavek již vzhledem k předpisům trestního řádu (§§ 84, 87), z nichž vyplývá, že nebezpečí onoho vyšetřování (pátrání) je s každým udáním u vrchnosti spojeno již ze zákona samotného. Při udání u vrchnosti nezáleží na tom, zda vrchnost o něm vyšetřování nebo pátrání skutečně zavede.

S hlediska těchto právních úvah nelze tudíž zmateční stížnosti přisvědčiti především, pokud namítá, že, bylo-li proti dozorci S-ovi zavedeno trestní řízení již na základě onoho dopisu obžalovaného, nemohl obžalovaný zločin podle § 209 tr. zák. opakovati výpověďmi, které učinil za tohoto trestního řízení. K tomu dlužno připomenouti, že zmateční stížnost vychází ve svých vývodech z mylného předpokladu, že byl obžalovaný ve shora uvedených dnech slyšen u soudu vesměs jako obviněný, kdežto podle protokolu byl dne 14. prosince 1925 vyslýchán v roli svědka. Na věci nemění však tento zjev ničeho, neboť zmateční stížnost setrvává na onom svém zásadním stanovisku také pro případ, byl-li obžalovaný za trestního řízení slyšen jako svědek, dovozujíc, že se v případě tom obžalovaný dopustil zločinu podle §§ 197, 199 a) tr. zák., nikoli zločinu utrhaní na cti. Než také tento její názor dlužno označiti jako právně mylný, neboť v případech, v nichž k udání u vrchnosti došlo v rámci výpovědi svědecké, vzchází ideální souběh obou uvedených zločinů. V souzeném případě jeví se ostatně řečená otázka bezpředmětnou vzhledem k tomu, že obžalovaný byl v něm veřejnou obžalobou stíhán a napadeným rozsudkem vinným uznán pouze ve směru zločinu utrhaní na cti. Z těchto právních úvah jest však zároveň již zřejmo, že zmateční stížnost je na omylu též, pokud vyslovuje názor, že ke skutkové podstatě zločinu utrhaní na cti jest také, spočívá-li v udání u vrchnosti, nezbytně zapotřebí, by vymyšlené údaje byly způsobilými odůvodniti zahájení vrchnostenského vyšetřování. O soudních výpovědích obžalovaného lze však říci právem, že jimi bylo nejen vždy znovu opakování obvinění, pronesené obžalovaným proti dozorci S-ovi v dopise ze dne 1. července 1925, nýbrž že jimi bylo zároveň stále více sesilováno též podezření, u vrchnosti oním dopisem proti S-ovi vyvolané. Kdežto v dopise jsou události, na nichž je zbudováno obvinění řečeného v dopise, vylíčeny jen stručně a v hrubých rysech, popisuje obžalovaný události ty při každém jednotlivém ze svých soudních výsledků s důkladností, zabíhající až do nejmenších a to z části vždy nových podrobností, setrvávaje však zároveň při každém svém pozdějším výsledku na veškerých svých dřívějších údajích. Takto počíná si obžalovaný při svém výsledku ze dne 28. července 1925 přes to, že se mu vyšetřujícím soudcem dostalo podle záznamu výslovného poučení, že se v případě, jsou-li

jeho údaje ohledně S-a nesprávné, dopouští zločinu podle § 209 tr. zák., setrvává na své výpovědi i při sčelení, předsevzatém mezi ním a S-em podle protokolu dne 29. července 1925, a opakuje výpovědi, které učinil ve dnech 28. a 29. července 1925, byv vyslýchán jako obviněný, podle protokolu v plném jich rozsahu také, když byl dne 14. prosince 1925 slyšen jako svědek. Byť tedy trestní řízení bylo proti S-ovi zavedeno již na základě dopisu obžalovaného ze dne 1. července 1925, je zároveň zejména podle odůvodnění obžalovacího spisu, podaného proti S-ovi pro zločiny podle §§ 104, 217 a 183, 184 tr. zák., nepochybně, že podnět i věcný podklad k tomuto dalšímu stíhání poskytly státnímu zastupitelství především ba téměř výhradně ony opětovné soudní výpovědi obžalovaného, že při tom spolupůsobil zejména zřetel na houževnatost, s níž obžalovaný setrvával v nich na svém tvrzení, i na podrobnosti, jím vyličované. Za tohoto stavu věci jeví se arci bezpodstatnou též poslední námitka, zbudovaná zmatečnými stížnostmi na téměř jejím zásadním, jak však již dovedeno, právně mylném stanovisku, že se obžalovanému při jeho soudních výpovědích nedostávalo ani úmyslu, udati S-a takovým způsobem, by proti němu bylo zavedeno trestní řízení, kdyžť prý obžalovanému bylo známo, že řízení to bylo proti řečenému zavedeno již na základě jeho dopisu. Zjištění napadeného rozsudku, podle něhož obžalovaný udal S-a pro zločiny naň vymyšlené, opravňovalo nalézací soud též ke konečnému závěru rozsudku, podle něhož soud nabyl úplného přesvědčení o vině obžalovaného ve směru zločinu podle § 209 tr. zák. po stránce jak objektivní tak i subjektivní, neboť ve směru posléz naznačeném se k založení skutkové podstaty uvedeného zločinu předpokládá, zároveň však též stačí zjištění pachatelova vědomí, že skutečnosti tvrzené jím ve formě odpovídající pojmu »udání u vrchnosti«, a opodstatňující skutkovou povahu zločinu, jsou nepravdivé. Tohoto vědomí nemohla však u obžalovaného s hlediska shora nastíněných právních úvah vyloučiti ani ona skutečnost, byť také obžalovanému známá, že trestní řízení bylo proti S-ovi zavedeno již na základě onoho dopisu obžalovaného. Bylo proto zamítnouti zmatečnou stížnost jako bezdůvodnou.

Co se týče odvolání státního zastupitelství z výroku o trestu, bylo především uvážiti, zda jest odvolání to po rozumu § 283 tr. ř. vůbec přípustným. Byť trest těžkého žaláře šesti měsíců, zostřené a doplněného jedním postem čtvrtletně vyměřen podle § 210 tr. zák. nižší sazby (1—5 let) za použití § 55 tr. zák. se zřetelem na § 265 tr. ř., ježto obžalovaný spáchal činu za viny mu kladené před vynesemím rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 15. února 1926, jímž byl pro různé delikty podle § 1 zákona ze dne 22. prosince 1921, čís. 471 sb. z. a n. pokud se týče zákona ze dne 21. prosince 1925, čís. 257 za použití § 55 tr. zák. odsouzen ku trestu těžkého žaláře na dobu čtyř roků, zostřené a doplněného jedním postem čtvrtletně, takže oba tresty ve svém souhrnu výměry byly v mezích trestní sazby § 1 zákona čís. 471/21. Než nehledíc k tomu, že poslední trestný čin (ze dne 15. března 1926) byl spáchán již po vynesemí rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 15. února 1926, nebyl rozsudek ten dne 30. května 1927, kdy byl vynesena napadený rozsudek, co do výroku o trestu ještě pravoplatným,

poněvadž proti tomuto výroku bylo obžalovaným vzneseno odvolání, jež teprve po vynesení napadeného rozsudku usnesením vrchního zemského soudu v Brně ze dne 18. června 1926 bylo vyřízeno zamítavě. Nebylo tu proto vůbec podkladu pro použití § 265 tr. ř., který podle stálé judikatury tohoto zrušovacího soudu předpokládá, že onen dřívější rozsudek v době vynesení pozdějšího rozsudku nabyl již pravoplatnosti co do výroku o vině a trestu. Přípustnost odvolání státního zastupitelství po rozumu § 283 tr. ř. jest tedy posuzovati bez ohledu na trest, vyslovený již rozsudkem ze dne 15. února 1926, jen s hlediska nižší trestní sazby § 210 tr. ř. a tu ovšem dlužno odvolání uznati za přípustné. Věcně nelze však odvolání přiznati oprávnění. Byť i, jak dovozeno, při vyměření trestu nebylo přihlížeti k trestu uloženému obžalovanému dřívějším rozsudkem, nelze přece pominouti skutečnost, že se rozsudek ten i ve výroku o trestu stal mezitím usnesením vrchního zemského soudu v Brně ze dne 18. června 1926 pravoplatným. Že obžalovaný podal proti dřívějšmu rozsudku odvolání, nemůže mu býti na újmu, ježto tím vykonal jenom své právo, trestním řádem mu zaručené. Obžalovaný nemohl tím tedy také pozbyti práva, by mu byl pro všechny trestné činy, jimiž byl oběma rozsudky uznán vinným, vyměřen trest podle zásady vyslovené v §§ 34, 35, 267 tr. zák. a 265 tr. ř. a mohl by se proto, kdyby se tak nestalo, právem domáhati nápravy podle § 410 tr. ř. Dospěl proto zrušovací soud k názoru, že i když nalézací soud při vyměření trestu nemohl použiti § 265 tr. ř., poněvadž dřívější rozsudek nebyl ještě tenkrát pravoplatným ve výroku o trestu, jest přece na soudě zrušovacím, by při posouzení přiměřenosti trestu následkem odvolání přihlížel i k trestu, vyměřenému dřívějším rozsudkem, stal-li se rozsudek ten mezitím pravoplatným. Přihlížeje k trestu, vyměřenému obžalovanému rozsudkem krajského soudu v Olomouci ze dne 15. února 1926, shledal však zrušovací soud trest napadeným rozsudkem uložený přiměřeným zjištěnému stavu věci a zavinění obžalovaného a nevyhověl proto odvolání státního zastupitelství.

Čís. 3074.

§ 93 tr. zák. předpokládá při omezování osobní svobody, nezále-
žejícím ve věznění, alespoň takové zasažení do osobní svobody, jež se
blíží kvalitativně věznění. Zločin je spáchán již neoprávněným omezo-
váním a nikoli teprve úplným odejmutím osobní svobody člověka; jen
pouhé stížení nebo znesnadňování volného pohybu nezakládalo by onu
skutkovou podstatu.

(Rozh. ze dne 3. února 1928, Zm I 630/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení
zmatečnou stížnost obžalovaného do rozsudku zemského trestního soudu
v Praze ze dne 9. září 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem
veřejného násilí omezováním osobní svobody podle § 93. tr. zák. a pře-
stupkem proti mravopoctnosti podle § 516. tr. zák., mimo jiné
z těchto